

PROFILAKTIKA INSPEKTORINING MA'MURIY HUDUDDAGI KRIMOGEN VAZIYATNI O'RGANISH VA TAHLIL QILISH FAOLIYATI

Ra'nogul Amirkulova

Ichki ichlar akademiyasi 3-bosqich kursanti

Annotatsiya: *Profilaktika inspektori huquqni muhofaza qilish organlarining eng muhim bo'g'inlaridan biri hisoblanadi. Uning vazifasi fuqarolar xavfsizligini ta'minlash, jinoyatchilikni oldini olish va ma'muriy hududdagi krimogen vaziyatni doimiy ravishda nazorat qilishdir. Ushbu maqolada profilaktika inspektorining krimogen vaziyatni o'rganish va tahlil qilish faoliyati batafsil ko'rib chiqiladi.*

Kalit so'zlar: *Profilaktika inspektori huquqni muhofaza qilish organlarining eng muhim bo'g'inlaridan biri hisoblanadi. Uning vazifasi fuqarolar xavfsizligini ta'minlash, jinoyatchilikni oldini olish va ma'muriy hududdagi krimogen vaziyatni doimiy ravishda nazorat qilishdir. Ushbu maqolada profilaktika inspektorining krimogen vaziyatni o'rganish va tahlil qilish faoliyati batafsil ko'rib chiqiladi.*

Krimogen vaziyat tushunchasi

Krimogen vaziyat hududda jinoyatchilikka moyillik mavjudligini anglatadi. U turli omillar, jumladan, ijtimoiy-iqtisodiy holat, aholi soni, ishsizlik darajasi, ma'lumot darajasi va boshqa ko'plab shart-sharoitlar bilan bog'liq bo'lishi mumkin. Profilaktika inspektorlari ushbu omillarni hisobga olib, muayyan hududdagi xavfsizlikni ta'minlash uchun ish olib boradilar.

Krimogen vaziyatni o'rganish bosqichlari

1. Ma'lumot to'plash: Profilaktika inspektori o'ziga biriktirilgan hududda ma'lumot to'playdi. Ushbu ma'lumotlar jinoyatchilik statistikasi, jinoiy hodisalar, qoidabuzarliklar, ijtimoiy muammolar va fuqarolar bilan bo'lgan muloqot natijalariga asoslanadi. Bundan tashqari, hududdagi mahalliy aholi bilan muntazam muloqot qilish orqali mavjud muammolarni aniqlashga yordam beradi.

2. Tahlil qilish: To'plangan ma'lumotlar asosida profilaktika inspektori hududdagi krimogen vaziyatni tahlil qiladi. Bunda jinoyatlar soni, ularning dinamikasi, sodir etilish joyi va vaqti, ishtirokchilari va jabrlanuvchilarning ijtimoiy holati kabi omillar hisobga olinadi. Bu tahlillar asosida hududda qanday turdagi jinoyatlar keng tarqalganini va ularga nima sabab bo'lishi mumkinligini tushunish osonlashadi.

3. Xavflilik darajasini aniqlash: Krimogen vaziyatni tahlil qilish natijalariga ko'ra hudud xavflilik darajasiga qarab tasniflanadi. Masalan, jinoyatchilik darajasi yuqori bo'lgan joylar va ularni bartaraf etish uchun maxsus choralar belgilanishi mumkin. Profilaktika inspektori yuqori xavfli hududlarda jinoyatchilikka qarshi kurashish uchun qo'shimcha profilaktika tadbirlarini ishlab chiqadi.

Profilaktika tadbirlari

1. Fuqarolar bilan ishlash: Fuqarolar bilan profilaktik suhbatlar o'tkazish orqali ularda huquqbuzarlik va jinoyatlardan ogohlantirish hissini uyg'otish maqsadida, inspektor keng qamrovli tushuntirish ishlarini olib boradi. Bu tadbirlar ijtimoiy xavfsizlik darajasini oshirishda muhim rol o'ynaydi.

2. Jinoyatchilikka qarshi kurash strategiyalarini ishlab chiqish: O'rganilgan va tahlil qilingan ma'lumotlar asosida, profilaktika inspektori jinoyatchilikni oldini olish strategiyasini ishlab chiqadi. Bu strategiyaga huquqbuzarlikni kamaytirish maqsadida o'tkaziladigan tadbirlar, hamkorlik ishlari va mahalliy hamjamiyat bilan muloqot qilish kabilar kiradi.

3. Mahalliy kengash va huquqni muhofaza qilish organlari bilan hamkorlik: Profilaktika inspektorlari mahalliy kengashlar, fuqarolar yig'inlari, ta'lim va ijtimoiy muassasalar bilan yaqin hamkorlikda faoliyat yuritadi. Bu hamkorlik jinoyatchilikni oldini olishda va krimogen vaziyatni yaxshilashda muhim ahamiyatga ega.

Profilaktika inspektorining krimogen vaziyatni o'rganish va tahlil qilish faoliyatining samarali tomonlari quyidagilarda namoyon bo'ladi:

1. Jinoyatchilikni oldini olish

Krimogen vaziyatni tahlil qilish orqali hududdagi jinoyat turlarini aniq belgilash va ularga qarshi kurash choralarini oldindan ko'rish mumkin bo'ladi. Bu inspektorga maqsadli profilaktika tadbirlarini o'tkazishga imkon yaratadi, natijada jinoyatlarning oldi olinadi yoki kamayadi.

2. Mahalliy hamjamiyat bilan yaqindan hamkorlik

Profilaktika inspektorining fuqarolar va mahalliy tashkilotlar bilan muntazam aloqada bo'lishi aholining huquqiy savodxonligini oshiradi. Aholi o'rtasida jinoyatchilikni oldini olishga qaratilgan tushunchalar keng tarqaladi va bu o'z navbatida jamoat xavfsizligini oshiradi.

3. Tezkor tahlil va reaksiya

Ma'lumotlarni muntazam tahlil qilish va krimogen vaziyatni kuzatib borish inspektorga har qanday o'zgarishlarga tezkor javob berish imkonini beradi. Masalan, jinoyatchilik darajasi ko'tarilgan joylarda tezkor chora-tadbirlar rejalashtiriladi.

4. Jinoyatchilikning oldini olish bo'yicha tizimli yondashuv

Profilaktika inspektori faqatgina bitta hodisaga emas, balki tizimli ravishda umumiy xavfsizlikni ta'minlashga qaratilgan strategiyani ishlab chiqadi. Tahlillar asosida maqsadli reja tuziladi va bu holat xavfsizlikni doimiy ravishda nazorat qilishni osonlashtiradi.

5. Mahalliy resurslarni optimal ishlatish

Krimogen vaziyatni o'rganish va tahlil qilish natijasida inspektor resurslarni, jumladan, kadrlar va texnik jihozlarni to'g'ri taqsimlay oladi. Jinoyatchilik darajasi yuqori bo'lgan joylarga ko'proq e'tibor qaratilib, kam xavfli joylarga esa resurslar tejab beriladi.

6. Jinoyatchilikka qarshi kurashda hamkorlikni kuchaytirish

Profilaktika inspektorining mahalliy kengashlar, ta'lim va ijtimoiy muassasalar bilan yaqin hamkorligi orqali jinoyatchilikni oldini olishda birgalikda ishlash samaradorligi oshadi. Turli tashkilotlarning o'zaro aloqasi jamoaviy xavfsizlikni mustahkamlashga xizmat qiladi.

XULOSA

Ushbu samaradorlik tomonlari profilaktika inspektorining faoliyatini yanada ko'proq dolzarb qiladi va krimogen vaziyatni doimiy nazorat ostida tutishga yordam beradi.

Profilaktika inspektorining krimogen vaziyatni o'rganish va tahlil qilish faoliyati jinoyatchilikning oldini olishda va jamoatchilik xavfsizligini ta'minlashda katta ahamiyatga ega. Ushbu jarayon, fuqarolar va mahalliy hamjamiyat bilan yaqin hamkorlikda amalga oshiriladi, bu esa xavfsizlikni oshirish va krimogen holatlarni kamaytirishning muhim qismi hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasining "Ichki ishlar organlari to'g'risidagi qonun"i – bu huquqiy asoslarni tushunishda muhim manbadir.
2. Jinoyatchilikka qarshi kurash va huquqiy profilaktika bo'yicha ilmiy kitoblar – bu kitoblar jinoyatchilik profilaktikasining nazariy va amaliy jihatlarini yoritadi.
3. Huquqiy pedagogika va ijtimoiy psixologiya bo'yicha qo'llanmalar – krimogen vaziyatni o'rganish va tahlil qilish uchun zarur bo'lgan bilimlarni beradi.